

THE CITY OF SLAUGHTER

1. Landscape of Violence

1. **ARISE** and go now to the city of slaughter;
Into its courtyard wind thy way;
There with thine own hand touch, and with the eyes of
thine head,
Behold on tree, on stone, on fence, on mural clay,
The spattered blood and dried brains of the dead.
Proceed thence to the ruins, the split walls reach,
Where wider grows the hollow, and greater grows the
breach;
Pass over the shattered hearth, attain the broken wall
Whose burnt and barren brick, whose charred stones reveal
The open mouths of such wounds, that no mending
Shall ever mend, nor healing ever heal.
There will thy feet in feathers sink, and stumble
On wreckage doubly wrecked, scroll heaped on manuscript,
Fragments again fragmented —
Pause not upon this havoc; go thy way.
The perfumes will be wafted from the acacia bud
And half its blossoms will be feathers,
Whose smell is the smell of blood!
And, spiting thee, strange incense they will bring —
Banish thy loathing — all the beauty of the spring,
The thousand golden arrows of the sun,
Will flash upon thy malison;
The sevenfold rays of broken glass
Over thy sorrow joyously will pass,
For God called up the slaughter and the spring together, —
The slayer slew, the blossom burst, and it was sunny
weather!
Then wilt thou flee to a yard, observe its mound.
Upon the mound lie two, and both are headless —
A Jew and his hound.
The self-same axe struck both, and both were flung
Unto the self-same heap where swine seek dung;
Tomorrow the rain will wash their mingled blood
Into the runnels, and it will be lost
In rubbish heap, in stagnant pool, in mud.
Its cry will not be heard.
It will descend into the deep, or water the cockle-burr.
And all things will be as they ever were.

IC1-86)

וּמִן לֶךְ לֶךְ אֶל עִיר הַחֲרָבָה וּבָאתָ אֶל-הַחֲצֵרוֹת.

וּבְעֵינֶיךָ תִּרְאֶה וּבְכַדְךָ תִּמְשֹׁשׁ עַל-הַדְּרוֹרוֹת

וְעַל הַעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים וְעַל-נֶפֶשׁ טֵיחַ נִבְתָּלִים

אֶת-הַדָּם הַנִּקְרוֹשׁ וְאֶת-הַמָּח הַנִּקְשָׁה שֶׁל-הַחֲלָלִים.

וּבָאתָ מִשָּׁם אֶל-הַחֲרוּבוֹת וּפְסָחָתָ עַל-הַנִּבְרָצִים

וְעָבַרְתָּ עַל-הַבִּתְּלִים הַנִּקְוָכִים וְעַל הַתַּנּוּרִים הַנִּתְּצִים.

בְּמָקוֹם הַעֲמִיק קִרְקַר הַמַּפְקָן, הַרְחִיב הַגִּדִיל הַחוּרִים.

מִהַשָּׁף הָאֲבֵן הַשְּׁחוּרָה וְעֵרוֹת הַלִּבְנָה הַשְּׂרוּפָה.

וְהֵם נִרְאִים כְּפִיּוֹת כְּתוּרִים שֶׁל-כְּפָצִים אֲנֻשִׁים וְשֹׁחֲרִים

אֲשֶׁר אֵין לָהֶם תַּקְנָה עוֹד וְלֹא-תִהְיֶה לָהֶם תְּרוּפָה.

וּמִבְּעוֹ רִגְלֶיךָ בְּנוֹצוֹת וְהַתְּנַפּוֹ עַל תְּלֵי תָלִים

שֶׁל-שִׁבְרֵי שִׁבְרִים וְרִסְסֵי רִסְסִים וְתִכּוּפַת סָבָרִים וְנוֹלִים.

כְּלִיּוֹן עָמַל לֹא-אֲנֻשׁ וּפְרִי מִשְׁנָה עֲבוּדַת כְּרֶךְ;

וְלֹא-תַעֲמֹד עַל-הַדָּם וְעָבַרְתָּ מִשָּׁם הַדְּרֹךְ —

וְלִבְלִבּוֹ הַשָּׂמִים לִנְגִידָה וְלִלְבּוֹ כֶּאֱפָף בְּשָׂמִים.

וְצִיָּהֶן הָאֲנִים נוֹצוֹת וְרִיחַן כְּרִיחַ דָּמִים;

וְעַל-אֲפָף וְעַל-הַמִּתְקֶה תִּבְיֹא קִטְרֶת הַחוּרָה

אִסְרֵנָה הָאֲבִיב בְּלִבְכֶּךָ — וְלֹא-תִהְיֶה לֶךְ לְוָרָא

וְהַרְבֵּבוֹת הַצִּי וְהַב יַפְלֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ בְּכַדְךָ

וְשִׁבְעַת קִרְנִים מִכָּל-דָּרָסִים וְכוּכִית תִּשְׁמַחֲנָה לְאַדְרָה.

בִּירְקָא אֲדִנִּי לְאֲבִיב וְלִטְבַּח גַּם-יִחִיד:

הַשֶּׁמֶשׁ וְרִיחָה, הַשֶּׁמֶשׁ כְּרִיחָה וְהַשֶּׁמֶשׁ שָׁחַט.

וּבְרִיחָה וּבָאתָ אֶל-חֲצֵר, וְהַחֲצֵר נֹלֵכָה —

עַל הַגֹּל הַזֶּה נִעְרְפוּ שְׁנַיִם: יְהוּדִי וְלֵבָב.

כָּרִים אֶחָד עָרְפָם וְאֶל-אֲשָׁפָה אֶחָת הוּטְלוּ

וּבְעֶרֶב דָּם שְׁנֵיהֶם יִתְמָטוּ הַחוּרִים וְיִתְטַלְלוּ;

מִחֵר יֵרֵד נֶשֶׁם וּפָחַף אֶל-אֶחָד נִחְלֵי הַבָּתוּת —

וְלֹא-יִצְעַק עוֹד הַדָּם מִן-הַשִּׁפְכִים וְהָאֲשָׁפָתוֹת.

כִּי בִתְהִים רָבָה יֵאָבֵד אוֹ-יִשָּׁק נִשְׁעוֹן לְרוּחָה —

וְהַבֵּל יִהְיֶה כְּאֵין, וְהַבֵּל יֵשׁוּב בְּלֹא-תִקְוָה.

terrible rhyme effect

Unto the lattice mount, upon thy feet and hands;
Behold the shadow of death among the shadows stands.
40 There in the dismal corner, there in the shadowy nook,
Multitudinous eyes will look
Upon thee from the sombre silence —
The spirits of the martyrs are these souls,
Gathered together, at long last,
45 Beneath these rafters and in these ignoble holes.
The hatchet found them here, and hither do they come
To seal with a last look, as with their final breath,
The agony of their lives, the terror of their death.
Tumbling and stumbling wraiths, they come, and cower there.
50 Their silence whimpers, and it is their eyes which cry
Wherefore, O Lord, and why?
— It is a silence only God can bear.
Lift then thine eyes to the roof; there's nothing there,
Save silences that hang from rafters
55 And brood upon the air:
Question the spider in his lair!
His eyes beheld these things; and with his web he can
A tale unfold horrific to the ear of man:
A tale of cloven belly, feather-filled;
Of nostrils nailed, of skull-bones bashed and spilled;
murdered men who from the beams were hung,
And of a babe beside its mother flung,
Its mother speared, the poor chick finding rest
Upon its mother's cold and milkless breast;
Of how a dagger halved an infant's word,
Its *ma* was heard, its *mama* never heard.
O, even now its eyes from me demand accounting,
For these the tales the spider is recounting,
Tales that do puncture the brain, such tales that sever
Thy body, spirit, soul, from life, forever!
Then wilt thou bid thy spirit — *Hold, enough!*
Stifle the wrath that mounts within thy throat,
Bury these things accursed,
Within the depth of thy heart, before thy heart will burst!
Then wilt thou leave that place, and go thy way —
And lo —
The earth is as it was, the sun still shines:
Is a day like any other day.

ואל עליות הנגות תטפס ונצבת שם בעלטה —
עוד אימת מר המות במאפל הדומם שטה;
ומכל-החורים העמומים ומתוך צללי הקווים
עינים, ראה עינים, דומם עליך צופיות.
רוחות ה"קדושים" הן, נשמות עטיות ושוממות.
אל-וית אחת תחת כפת הנג הצטמצמו — דוממות.
באן מצאן הקרדס ואל-המקום הנה תכאנה
להחם פה במקטי עיניהן בפעם האחרונה
את כל-אשר מותן התפל ואת כל-תאלת חייהן
והתרפקו פה ועות והרדות, ויהיו ממחבואיהן
דומם תוכעות עלבון ועיניהן שואלות: למה?
ומי-עוד באלהים בארץ אשר-ישא ואת הדממה?
ונשאת עיניך הנגה — והנה נס-דעפיו מחדשים,
מאפלים עליך ושוקקים, ושאלת את-פי העכברים;
עדים חיים הם, עדי ראיה, והגידו לך כל-המוצאות:
מעשה בכמן קטשה שמלאה נוצות
מעשה בנחירים ומסמרות, בגלגלות ופשישים,
מעשה בכני אדם שחוטם שנתלו במדישים,
ומעשה בתינוק שנמצא בצד אמו המדקרה
כשהוא ישן ובפיו פטמת שדה הקרה;
ומעשה בילד שנקרע ונצאה נשמתו ב"אמיו" — <one>
* והנה גם עיניו פה, שואלות חשבון מעמי.
ועוד באלה וקאלה תספר לך השממית
מעשים נוקבים את-המח ויש בהם כרי להמית
את-דוחך ואת-נשמתך מיתה גמורה עולמית —
והתאפקת, והנקת בתוך גרונך את-השאנה
וקברתה במעמקי לבבך לפני התפרצה,
וקפצת משם ויצאת — והנה הארץ במנהגה
והשמש בתמול שלשם תשתה והרה ארצת.

ביאור אל, ג, ה
ביאור אל, ג, ה

Descend then, to the cellars of the town,
There where the virginal daughters of thy folk were fouled,
Where seven heathen flung a woman down,
The daughter in the presence of her mother,
The mother in the presence of her daughter,
Before slaughter, during slaughter, and after slaughter!
Touch with thy hand the cushion stained; touch
The pillow incarnadined:

This is the place the wild ones of the wood, the beasts of
the field

With bloody axes in their paws compelled thy daughters
yield:

Beasted and swined!

Note also do not fail to note,

In that dark corner, and behind that cask

Crouched husbands, bridegrooms, brothers, peering from
the cracks,

Watching the sacred bodies struggling underneath

The bestial breath,

Stified in filth, and swallowing their blood!

Watching from the darkness and its mesh

The lecherous rabble portioning for booty

Their kindred and their flesh!

Crushed in their shame, they saw it all;

They did not stir nor move;

They did not pluck their eyes out; they

Beat not their brains against the wall!

Perhaps, perhaps, each watcher had it in his heart to pray:

A miracle, O Lord, — and spare my skin this day!

Those who survived this foulness, who from their blood awoke,

Beheld their life polluted, the light of their world gone out—

How did their menfolk bear it, how did they bear this yoke?

They crawled forth from their holes, they fled to the house
of the Lord,

They offered thanks to Him, the sweet benedictory word.

The *Cohanim* sallied forth, to the Rabbi's house they flitted:

Tell me, O Rabbi, tell, is my own wife permitted?

The matter ends; and nothing more.

And all is as it was before.

hiding places

Come, now, and I will bring thee to their lairs

The privies, jakes and pigpens [where the heirs

Of Hasmoneans lay, with trembling knees,

Concealed and cowering, — the sons of the Maccabees!

The seed of saints, the scions of the lions!

Who, crammed by scores in all the sanctuaries of their shame,

So sanctified My name!

= turning point

It was the flight of mice they fled,

The scurrying of roaches was their flight;

They died like dogs, and they were dead!

And on the next morn, after the terrible night

וירדת משם ובאת אל-תוך המרתפים האפלים
מקום נטמאו בנות עמך הכשרות בין הכלים
אשה אשה אחת תחת שכבה שכבה ערלים
הפת לעיני אמה והאם לעיני בתה
לפני שהיטה ובשעת שהיטה ולאחר שהיטה;
ובדרך תמשש את-הבסות המטונפת ואת-הכר המאדם
מרבץ חוררי יער ומרפעת כוסי אדם
עם-קידום מטמא דם רותח בדם.
וראה נס-רעה: באפלת אותה נזית
תחת מדוכת מצה זו ומאחורי אותה חבית
שכבו בעלים, התנים, אהים, הציצו מן-החורים
בפרפר נזיות קדושות תחת בשר המורים
והנקות בממאנת ומעלעות דם צוארון
ובחלק איש פתדנו חלק מתעב נזי בשרן —
שכבו בבשתם ויראו — ולא נעו ולא זעגו
ואת-עיניהם לא-נקרו ומדעתם לא-יצאו —
ואולי נס-איש לנפשו או התפלל בלבבו:
רבונו של-עולם, עשה גם — ואלי הרעה לא-תבא.
ואלה אשר היו מממאנת והקיצו מדמן —
והנה שקצו כל-חייהן ונטמא אור עולמן
שקוצי עולם, טמאת נזף ונפש, מבחוח ומבפנים —
והניחו בעליהן מחורם ורצו בית אלהים
וברכו על-הנסים שם אל ישעם ומשגבם;
והפנהים שבהם יצאו וישאלו את-רבים:
רבי! אשתי מה היא? מתרת או אסורה?
והפל ישוב למנהגו והפל יהוד לשורה.
ועתה לך והבאתיך אל-פל-המחבואים;
בתי מתראות, מקלאות חוירים ושאר מקומות צואים,
וראית בעיניך איפה היו מתחבאים
אחיה בני עמך ובני בניהם של-המפבים,
יני האריות שב-אב הרחמים וזרע ת-קדושים;
עשרים נפש בזהר אחד ושלושים שלשים
ויגדלו כבודי בעולם ויקדשו שמי ברכים...
מנוסת עבדים נסו ומחבא בשפשים החבוא
נימוחו מות בלבים שם באשר נמצאו
ומתרי לבקר — ויצא הבן הפליט

II (86-137)

very common there - יחזקאל

וירדת משם

The son who was not murdered found

He spurned cadaver of his father on the ground.

Now wherefore dost thou weep, O son of man?

Valley of Dry Bones

Descend into the valley; verdant, there

A garden flourishes, and in the garden

Barn, a shed, — it was their abbatoir;

There, like a host of vampires, puffed and bloated,

Besotted with blood, swilled from the scattered dead,

The tumbril wheels lie spread —

Their open spokes, like fingers stretched for murder,

105 Like vampire-mouths their hubs still clotted red.

Enter not now, but when the sun descends

Wrapt in bleeding clouds and girt with flame,

Then open the gate and stealthily do set

Thy foot within the ambient of horror:

Terror floating near the rafters, terror

Against the walls in darkness hiding,

Terror through the silence sliding.

Didst thou not hear beneath the heap of wheels

A stirring of crushed limbs? Broken and racked

Their bodies move a hub, a spoke

Of the circular yoke;

115 In death-throes they contort;

In blood disport;

And their last groaning, inarticulate

Es above thy head,

And it would seem some speechless sorrow,

Sorrow infinite,

Is prisoned in this shed.

It is, it is the Spirit of Anguish!

Much-suffering and tribulation-tried

Which in this house of bondage binds itself.

It will not ever from its pain be pried.

➤ Brief-weary and forespent, a dark Shekinah

Runs to each nook and cannot find its rest;

Wishes to weep, but weeping does not come;

Would roar; is dumb.

Its head beneath its wing, its wing outspread

Over the shadows of the martyr'd dead,

Its tears in dimness and in silence shed.

And thou, too, son of man, close now the gate behind thee;

Be closed in darkness now, now thine that charnel space;

So tarrying there thou wilt be one with pain and anguish

And wilt fill up with sorrow thine heart for all its days.

Then on the day of thine own desolation

Refuge will it seem, —

Lying in thee like a curse, a demon's ambush,

The haunting of an evil dream,

O, carrying it in thy heart, across the world's expanse

Thou wouldst proclaim it, speak it out, —

But thy lips shall not find its utterance.

ענין חסד
break

ומצא שם פניו אביו מואל ונמצא

97 ולמה תבך בדרגם, ולמה תליט

* את פניך בכבוד? — הרק שנים והקם! מלכא א. י. ט. ז.

ל. ז. ט. ז.

ל. ז. ט. ז.

וירדת במורד העיר ומצאת נפת ירק.

100 ואורה גדולה עם הנקה, היא אורת הקדש.

וכמהנה הנשמות ענק ואימי עטלפים

הקדושים על-תלליהם שבורי דם ועפים.

שם על-קרקע האורה שטחו להם שטח

אופנים מקשקי יתדות כאצבעות שלוחות לרגלי

105 ופיוותם מנאלים עוד בדם אדם ומת.

והיה בערב היום, בנסות שמש מערבה.

מקשר בעוני דם ונאפד אש להבה.

ובתחת את-השער בלט ובאת אל-האורה

ואימה חשכה תבלעה, ותהם וועה נעלמה:

110 מנור, מנור מסביב... משוטט הוא באורה.

שורה הוא על-התללים וכבוש בתוך הדממה.

ומתחת תלי האופנים, מבין החורים והסדקים,

עוד תרניש בעין פרפור של-אברים מרסקים,

מזיוים את-האופנים התלולים על-נביהם.

115 מתעותים בנסיתם ומתבוססים בדמיהם;

ואנקת השאים אחרונה — קול ענות חלושה

ממעל לראשך עדין תלויה במו קרושה

וכעין צער נעפר, צער עולם, תוסס שם וחרר.

אין ואת כי אם דרות דבא רבי-ענות וגדל-יפורים

120 חבש באן את-עצמו בתוך בית האסורים,

נתקע פה בדיו עולם ולא-יאבה עוד הפרה.

ושכינה שחורה אחת, עיפת צער וינעת בת.

מתלבטת פה בכל-זוית ולא תמצא לה מנוח.

רוצה לבכות — ואינה יכולה, תפצה לנהם — ושותקת:

125 ודוסם תמק באכלה ובחשאי היא נחנקת.

פורשת בנביה על צללי הקדושים וראשה תחת בנפיה.

מאכלה על-דמעותיה ובוקיה בלי שפה —

ואתה גם-אתה, בן-אדם, סגר בערך השער.

ונסרת פה באכלה ובקרקע תכבש עיניך

130 ונצבת כה ער-בוש והתהדרת עם-הצער

ומלאת בו את-לבבך לכל ימי חייך.

וביום תרשש נפשך ובאבד בל-חילה —

והנה הוא לך לפליטה ולמען תרעה.

ורבץ בקך במארה ויבעתך ברות רעה.

135 ולפתק והעיק עליך כהעק חלום וועה;

ובחיקך תשאנו אל-ארבע רוחות השמים.

ובקשית ולא-תמצא לו נוב שפתים.

מלכא א. י. ט. ז.

מלכא א. י. ט. ז.

מלכא א. י. ט. ז.

מלכא א. י. ט. ז.

מלכא א. י. ט. ז.

מלכא א. י. ט. ז.

100 stage

of Lillien

poisonous well

Beyond the suburbs go, and reach the burial ground.

Let no man see thy going; attain that place alone,

A place of sainted graves and martyr-stone.

Stand on the fresh-turned soil.

Such silence will take hold of thee, thy heart will fail

With pain and shame, yet I

Will let no tear fall from thine eye.

Though thou wilt long to bellow like the driven ox

That bellows, and before the altar balks,

I will make hard thy heart, yea, I

Will not permit a sigh.

See, see, the slaughtered calves, so smitten and so laid;

Is there a price for their death? How shall that price be paid?

— Forgive, ye shamed of the earth, yours is a pauper-Lord!

Poor was He during your life, and poorer still of late.

When to my door you come to ask for your reward,

I'll open wide: See, I am fallen from My high estate.

I grieve for you, my children. My heart is sad for you.

Your dead were vainly dead; and neither I nor you

Know why you died or wherefore, for whom, nor by what laws;

Your deaths are without reason; your lives are without cause.

What says the Shekinah? In the clouds it hides

In shame, in agony alone abides;

I, too, at night, will venture on the tombs,

Regard the dead and weigh their secret shame,

But never shed a tear, I swear it in My name.

For great is the anguish, great the shame on the brow;

But which of these is greater, son of man, say thou —

Or liefer keep thy silence, bear witness in My name

To the hour of My sorrow, the moment of My shame.

And when thou dost return

Bring thou the blot of My disgrace upon thy people's head,

And from My suffering do not part,

But set it like a stone within their heart!

Litanies vs. Protests

Turn, then, to leave the cemetery ground,

And for a moment thy swift eye will pass

Upon the verdant carpet of the grass —

A lovely thing! Fragrant and moist, as it is always at the coming of the Spring!

be stubble of death, the growth of tombstones!

Take thou a fistful, fling it on the plain

Laying,

76

ואל-מהוץ לעיר תצא וכאת אל בית העולם

ואל-יראך איש בלכתך ויהודי תבא שמה

140 ופקדת קברות הקדושים למקטנים ועד-גדולם

ונצבת על עפרם המוחים והשלמתי עליך דממה;

ולבבך ימק בך מעצר בלב ובלמה —

ועצתי את-עיניך ולא-תהיה דמעה

הדעה בירעת לגעות היא כשור עקור על-המערכה —

145 והקשחתי את-לבבך ולא-תבא אנהה

הנה עגלי המבחה הנה הם שוכבים כלם —

ואם-יש שלומים למותם — אמר, במה ישלם?

סלתי לי, עלובי עולם, אלהיכם עני כמותכם

עני הוא כתייכם וקל-זחמך כמותכם

150 כי תבאו מחר על-שכרכם ודפקתם על-דלתתי —

אפתחה לכם, באו וראו: ירדתי מנכסי

וצר לי עליכם, בני, ולבי לבי עליכם:

הלליכם — חללי הנם, וגם-אני וגם-אתם

לא-ידענו למה מתם ועלמי ועל-מה מתם

155 ואין טעם למותכם כמו אין טעם לתייכם

ושכינה מה אומרת? — היא תכבש בענן ראשה

ומעצר בלב ובלמה פורשת ובושה...

60 (וגם-אני) בלילה בלילה ארד על-הקברים

אעמד אביט אל-החללים ואבוש במסתרים —

160 ואילם, חי אני, נאום זה, אם-אוריד דמעה

וגדול הכאב מאד וגדולה מאד תהיה

ומה-משניהם גדול? — אמר אתה, בן-אדם!

או טוב מזה — שחקו ודוכם היה ערי

די-מצאתני בקלוני ותראני ביום אירי

165 וכשוכך אל-בני עמך — אל-תשוב אליהם ריקם

כי מוסר בלמתי תשא והורדתו על-קדקדם

ומקאבי תבא עמך והשבותו אל-חיקם

77

ובנית ללכת מעם קברות המתים, ועקבה

רנע אחר את-עיניך רפידת הדשא מסביב

170 ותדשא רך ורטב, באשר יהיה בתחלת האביב

ונני המות והציר קברים אתה רוצה בעיניך

ותלשת מהם מלא הכף והשלכתם לאחוריה

"The people is plucked grass; can plucked grass grow again?"
Turn, then, thy gaze from the dead, and I will lead
Thee from the graveyard to thy living brothers,
And thou wilt come, with those of thine own breed,
to the synagogue, and on a day of fasting,
To hear the cry of their agony,
Their weeping everlasting.
Thy skin will grow cold, the hair on thy skin stand up,
And thou wilt be by fear and trembling tossed;
Thus groans a people which is lost.
Look in their hearts — behold a dreary waste,
Where even vengeance can revive no growth,
And yet upon their lips no mighty malediction
Rises, no blasphemous oath.
Are they not real, their bruises?
Why is their prayer false?
Why, in the day of their trials
Approach me with pious ruses,
Afflict me with denials?
Regard them now, in these their woes:
Ululating, lachrymose,
Crying from their throes,
We have sinned! and Sinned have we! —
Self-flagellative with confession's whips.
Their hearts, however, do not believe their lips.
Is it, then, possible for shattered limbs to sin?
Wherefore their cries imploring, their supplicating din?
Speak to them, bid them rage!
Let them against me raise the outraged hand; —
Let them demand!
Demand the retribution for the shamed
Of all the centuries and every age!
Let fists be flung like stone
Against the heavens and the heavenly Throne!
The Fortress is the Serpent
And thou, too, son of man, be part of these:
Believe the pangs of their heart, believe not their litanies:
And when the cantor lifts his voice to cry:
Remember the martyrs, Lord,
Remember the cloven infants, Lord,
Consider the sucklings, Lord,
And when the pillars of the synagogue shall crack
At this his piteous word
And terror shall take thee, fling thee in its deep,
When I will harden My heart; I will not let thee weep!
Should then a cry escape from thee,
I'll stifle it within thy throat.

לאמר: הציר תלוש העם — ואם יוש תלוש תקנה?
ועצמת את-ענין מראותם, ולקחתיה ואשיבה
מבית הקברות אל-אחיה אשר היו מן-הטובות
וכאת עם ביום צומם אל בתי תפלתם
ושמעת ועקת שבתם ונסחפת בדמעתם;
ותבית ימלא יללה, בכי ונאקת פרא,
וקברה שערת בשרך ופחד יקראך ורעדה:
180 בכה תאנק אמה אשר אברה אברה...
ואל-לככם תביט — והנו מדבר וציה.
וכר-תצמח בו המת נקם — לא-תחנה ורע.
ואף קללה נמרצת אחת לא-תוליד על-שפתיהם.
האין פצעים ואמנים? — ולמה תפלתם רמיה?
185 למה יכחשו לי ביום אידם, ומה-בצע בכחשיהם?
וראה נס-ראיה עוד הם נמקים ביוגונם,
כלם יורדים בבכי, ישאו קינה בניהם,
והנה הם מתנפלים על-לכבדם ומתנודים על-עוונם
לאמר: "אשמנו בגנונו" — ולכם לא-יאמין לפיהם.
190 הנהא עצב נפון ואם-שכרי חרש ואשמו?
ולמה זה יתחננו אלי? — דבר אליהם וירעמו!
ירימונא אגרוף כנגדי ויתבעו את-עלבונם,
את-עלבון כל-הדורות מראשם ועד-סופם,
ויפוצצו השמים וכסאי באגרופם.
187
195 ונס-אמה בראשם אל-תבדל מתוך ערתם
האמן לננעי לבם ואל-תאמן לתהנתם;
ובקדם החון קולו: "עשה למען הטבוחים"
עשה למען תינוקות, עשה למען עוללי מפותחים!
ועמודי הבית יתפלצו בועקת תאניה.
200 וקברה שערת בשרך ופחד יקראך ורעדה —
והתאבדתי אני אליך — ולא-תנעה אתם בבכית.
וכר-תפרץ שאגתך — אני בין שניה אמותנה;
יתללו לבדם צרתם — ואמה אל תחלקנה.
תצמד הצרה לדורות — צרה לא-תנספת.
205 ודמעתך אמה תאצר דמעה בלי-שובה.

* אכן תלוש העם (וישנו מ, 3)
כי יוש תלוש תלוש (אמא 3, 3)
burial practice to pluck grass & throw it back
as symbol of rebirth, itself based on
16, 3, 3!!

Let them assuage their tragedy, —
Not thou, — let it remain unmourned
For distant ages, times remote,
But thy tear, son of man, remain unshed!
Build thou about it, with thy deadly hate
Thy fury and thy rage, unuttered,
A wall of copper, the bronze triple plate!
So in thy heart it shall remain confined
A serpent in its nest — O terrible tear! —
Until by thirst and hunger it shall find
A breaking of its bond. Then shall it rear
Its venomous head, its poisoned fangs, and wait
To strike the people of thy love and hate!

Survivors bereft of support

Leave now this place at twilight to return
And to behold these creatures who arose
In terror at dawn, at dusk now, drowsing, worn
With weeping, broken in spirit, in darkness shut.
Their lips still move with words unspoken.
Their hearts are broken.

No lustre in the eye, no hoping in the mind,
They grope to seek support they shall not find:

- a) Thus when the oil is gone,
The wick still sends its smoke;
b) Thus does the beast of burden,
Broken and old, still bear his yoke.
Would that misfortune had left them some small solace
Sustaining the soul, consoling their gray hairs!
Behold the fast is ended; the final prayers are said.
But why do they tarry now, these mournful congregations?
Shall it be also read,
The Book of Lamentations?
It is a preacher mounts the pulpit now.
He opens his mouth, he stutters, stammers. Hark
The empty verses from his speaking flow.
And not a single mighty word is heard
To kindle in the hearts a single spark.
The old attend his doctrine, and they nod.
The young ones hearken to his speech; they yawn.
The mark of death is on their brows; their God
Has utterly forsaken every one.

Survivors as Schnorers

And thou, too, pity them not, nor touch their wound;
Within their cup no further measure pour.
Wherever thou wilt touch, a bruise is found.
Their flesh is wholly sore.
For since they have met pain with resignation
And have made peace with shame,
What shall avail thy consolation?
They are too wretched to evoke thy scorn.
They are too lost thy pity to evoke,

וכנית עליה מבצר ברזל והומת נחשה
של-המת מות, שנאת שואל ומשטמה כבושה
ונאווה כלבדך ונדלה שם בבתן במאירתה
ותקתם זה מזה ולא-תמצאו מטקה;
210 ותדבקת והצמאת אותו — ואחר תדרם חומתו
ובראש פתנים אבדור להפשי תשלחו
ועל-עם עבדתך ותמלתך ביום רעם תצננו.

Tragic Acceptance

עתה צא מזה ושוב הנה בין השמשות
וראת אחריית אבל עם: והנה כל-אלה הנפשות
215 אשר-הדרו והקיצו כקר — שבו לערב ותדרמנה
וינעי כבי ודכי רוח הנם עומדים עתה בחשכת
עור השפתים נעות, מפללות — אך-הלב נחר תוכו,
ובלא ניצוץ תקנה בלב ובלי שביב אור פנין
היך תנשש באפלה תבקש משען — ואין...
220 ככה תעשן עוד הפתילה אחרי כלות עמנה
כך ימשך סוס וכן אשר נשבר כוח.
לו אגדת תנחומים אחת היתה להם צרתם,
להיות להם למשיבת נפש ולכלכל שיבתם;
הנה קלה הצום, קראו "ניתל", אמרו "ענו" — ולמה
225 עוד הצבור מתמהמה? — היקראו גם "איכה"? —
לא! הנה דרשן עולה על-הדבמה
הנה הוא פותח פיו מנמנם ומפיה אמריה
טח תפל ולוחש פסוקים על-מפתח המריה —
ואף קול אלהים אחד לא-יציל מפיהו
230 גם-ניצוץ קטן אחד לא-ידליק בלבבם —
ועד ארץ עומד בוקצו ובנעריו
אלה שומעים ומפסקים ואלה ראש יניעו;
הו המות על-מצחם ולבבם יפת שאניה.
מת רוחם, גם להם, נאלוהים עונם.

יוס

235 וגם-אמה אל-הנדר להם, אל-התועה חנם פצעיהם,
אל-תגדש עוד לשוא סאת צרתם הנדושה;
באשר תגע אצבעך — שמה מכה אנושה,
כל-בשרם עליהם יכאב — אכל נושנו במקאוביהם
וישלימו עם חיי בשתם, ומד-בצע פי תנחמם?
240 עלובים הם מקצף עליהם ואובדים הם מרהמם;

So let them go, then, men to sorrow born,
Mournful and slinking, crushed beneath their yoke.

Go to their homes, and to their hearth depart —
Rot in the bones, corruption in the heart.

And when thou shalt arise upon the morrow

And go upon the highway,

Thou shalt then meet these men destroyed by sorrow,

Sighing and groaning, at the doors of the wealthy

Proclaiming their sores, like so much peddler's wares,

The one his battered head, t'other limbs unhealthy,

One shows a wounded arm, and one, a fracture bares.

And all have eyes that are the eyes of slaves,

Slaves flogged before their masters;

And each one begs, and each one craves:

Reward me, Master, for that my skull is broken

Reward me for my father who was martyred!

The rich ones, all compassion, for the pleas so bartered

Extend them staff and bandage, say *good riddance*, and

The tale is told:

The paupers are consoled.

Avaunt ye, beggars, to the charnel-house!

The bones of your fathers disinter!

Cram them within your knapsacks, bear

Them on your shoulders, and go forth

To do your business with these precious wares

In all the country fairs!

Stop on the highway, near some populous city,

And spread on your filthy rags

Those martyred bones that issue from your bags,

And sing, with raucous voice, your pauper's ditty!

So will you conjure up the pity of the nations,

And so *their* sympathy implore.

For you are now as you have been of yore.

And as you stretched your hand

So will you stretch it,

And as you have been wretched

So are you wretched!

What is thy business here, O son of man?

Rise, to the desert flee!

The cup of affliction thither bear with thee!

Take thou thy soul, rend it in many a shred!

With impotent rage, thy heart deform!

Thy tear upon the barren boulders shed!

And send thy bitter cry into the storm!

The marketplace of
suffering

הָנַח לָהֶם וְיָלְכוּ — הִנֵּה יֵצְאוּ הַכּוֹכְבִּים,

וְאֲבָלִים וְחַפְזֵי רֹאשׁ וּבִבְשֵׁת וְנִגְבִּים

אִישׁ אִישׁ עִם-נִגְעֵי לְבוֹ יָשׁוּב הַבֵּיתָה

וְנָוֹ בַּפּוֹף מִשְׁתַּחֲוֶה וּנְפֶשׁוּ רִיקָה מִשְׁתַּחֲוֶה.

וְאִישׁ אִישׁ עִם-נִגְעֵי לְבוֹ יַעֲלֶה עַל-מִשְׁכָּבוֹ 245

וְהִתְלַדָּה עַל-עֲצָמָיו וְהִרְקַב בְּלִבָּבוֹ...

וְהִנֵּה בִּירֵת־שָׂדִים מִחֵר וְיֵצְאָתָּה בְּרֹאשׁ דְּרָכִים —

וְרֵאִיתָ הֶמּוֹן שֹׁכְרֵי אָדָם וְנֹאנְקִים וְנֹאנְחִים.

צוֹבָאִים עַל חֲלוֹנוֹת גְּבִירִים וְחוֹנִים עַל-הַפֶּתָחוֹת.

מִכְרִיִּים בְּמִכְבִּי עַל-פִּצְעֵיהֶם כְּרוֹכַל עַל-מִרְכָּלָתָּה 250

לְמִי נִלְגַּלְתָּ רְצוּצָה וְלְמִי פִצַּע יָד וְחַפְזָה.

וְכֻלָּם פּוֹשְׁטִים יָד בְּיָד וְחוֹשְׁפִים וְרַע שְׂבוּרָה.

וְעֵינֵיהֶם, עֵינֵי עֲבָדִים מְכִים, אֵל יָד גְּבִירָהּ, 255

לֵאמֹר: „נִלְגַּלְתָּ רְצוּצָה לִי, אָב, קְדוֹשׁ! לִי — תִּנֵּה אֶת-תְּשׁוּלֹמִיתָהּ”

וְגִבִּירִים בְּנֵי רַחֲמָנִים מִתְמַלְאִים עֲלֵיהֶם רַחֲמִים

וּמוֹשִׁיטִים לָהֶם מִבְּכָנִים מִקַּל וְהִרְמִיל לְנִלְגַּלְתָּ.

אוֹמְרִים „כְּרוּף שִׁפְטָרֵנוּ” — וְהִקְבָּצְנוּ מִתְנַחֲמִים.

7 לְבֵית הַקְּבָרוֹת, קִבְּצָנוּ! וְחִפְּרָתָם עֲצָמוֹת אֲבוֹתֵיהֶם

וְעֲצָמוֹת אֲחֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים וּמִלֵּאָתָם תִּרְמִילֵיהֶם

וְעִמְקָתָם אוֹתָם עַל-שֹׁכֶם וְיֵצְאָתָם לְדֶרֶךְ, עֲתִידִים 260

לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כְּחֹרָה בְּכָל-הַיָּרֵדִים;

וְרֵאִיתָם לָכֶם יָד בְּרֹאשׁ דְּרָכִים, לְעֵין רוֹאִים,

וְשִׁטְתָּתָם אוֹתָם לְשֹׁמֵשׁ עַל כְּמִרְטוּטֵיהֶם הַצֵּאִים

וּבְגֵדוֹן נִחָר שִׂידָה קִבְּצָנִית עֲלֵיהֶם תִּשְׁוֹרְרוּ.

265 וְקִרְאָתָם לְחֹסֶד לְאֲמִים וְהִתְפַּלְלָתָם לְרַחֲמֵי נוֹרָא

וְכֹאשֶׁר פִּשְׁטָתָם יָד תִּפְשֹׁטָהּ, וְכֹאשֶׁר שְׁוֹרְרָתָם תִּשְׁוֹרְרוּ.

tactical retreat
from a Jew. camp.

4 tactical retreat
from a Jew. camp.

וְעַתָּה מִחֵלֶקֶד כֹּה, בְּרֹאשׁ הַמִּדְבָּרָה

וְנִשְׁאָתָה עִמָּךְ שָׁמָּה אֶת-כּוֹס הַיְּגוּנוֹת,

וְקִרְעֵתָ שָׁם אֶת-נִפְשְׁךָ לַעֲשֹׂרָה קִרְעִים

וְאֶת-לִבְךָ תִּתֵּן מֵאֵקֶל לְחֹרוֹן אֵין אוֹנִים, 270

וְדִמְעָתְךָ הַגְּדוּלָּה הוֹרֵד שָׁם עַל קֶדֶקֶד הַסִּלְעִים

וְשִׁאֲנֵתְךָ הַמֶּרְחֶה שֶׁלַח — וְהֵאָבֵד בַּמַּעֲרָה.

חֲמוּן-חֲשָׁרִי, תְּרַסֵּד.

translated by A.M. Klein

in Selected Poems of Hayyim Nahman Bialik

ed. Israel Efros (N.Y., 1965)